

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczna-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . . 1 > 50 >
Helyben na. noz arduva:
Egész évre . . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, márc. 24.

A vita végén.

A költségvetési vita véget ért; majdnem másfél hónappal hamarabb, mint a mennyire az indemnitás, mely április végéig szól, azt megengedte. A parlament tehát már csak a felett fog határozni, hogy a megszavazott költségvetés végrehajtását is ráhagyja-e erre a kormányra, vagy pedig azt egy másik kabinetre bizza? Ennek az ugynevezett appropriáczióvitanak természetesen csak alaki jelentősége van, különösen a mai pártállások szerint, hol 285 szabadelvű képviselő áll szembe az alig számbavehető Ugron, Kossuth, nemzeti és néppárttal. De ha nem is volna többsége a szabadelvű pártnak, a logika is úgy hozza magával, hogy a melyik kormánynak megszavazta a képviselőház a budgetet, az is hajtsa azt végre.

Az egyes tárczák tárgyalása során volt alkalmunk rámutatni azok hiányára, most tehát csak az egész vita általános áttekintésénél szerzett benyomásokról adunk röviden számot.

Legnagyobb feltűnést keltett a vitában a nemzeti pártnak majdnem teljes passzivitása. Alig egy-két tag szólott a szőnyegen levő kérdésekhez, maga a vezér, Apponyi pedig csaknem teljesen negligálta az egész budgetet. Hosszu politikai pályáján szerzett tapasztalatai meggyőzték arról, hogy a szabadelvű párttal szóba állni nem lehet. Hiszen tavaly mutatta ki a háznaplóiból egy ellenzéki képviselő, hogy

a kiegyezés éve óta az ellenzék részéről egy benyújtott egyetlen egy javaslatot sem fogadott el a képviselőház. Már pedig lehet-e azt feltenni, hogy a 30 év alatt egyetlen olyan indítvány sem akadt volna, mely kiállotta a kritikát. Ezt feltételezni, annyi lenne, mint azt állítani, hogy az ellenzék oldalán mindig ostoba emberek ültek. Teljesen érthető tehát a nemzeti párt álláspontja.

A többi pártok közül csupán a néppárt és az Ugron frakció fejtettek ki elismerésre méltó buzgóságot. Beszéltek ugyan a Kossuth párt is eleget, de mivel ez a párt ellenzék számba ismeretes okoknál fogva nem jöhet, nem is foglalkozhatunk vele bővebben.

A vita folyamán tett indítványok közül különösen a földművelési és a pénzügyi tárczánál felhozott megszívlelendő eszmék érdemelnek közfigyelmet.

A szövetkezetek pártolása, a kisiparos helyzetének javítása, a földadó leszállítása mind olyan fontos kérdések, melyek napról napra égetőbbé válnak.

A fogyasztási adók reformja szintén rendkívül kívánatos volna. Volt alkalmunk kimutatni a minap, hogy mily óriási teherrel nehezedik ez az adó különösen a hivatalnok és az alsóbb néposztályokra. Az a néhány millió, mivel ezen adókat leszállítani lehetne, könnyen megtérül a börze megadóztatása és a jelenlegi adórendszer gyökeres reformja által, mely tele van a legnagyobb anomáliákkal.

Az igazságügyi reformokról felesleges beszélni, mert maga a miniszter is kénytelen volt beismerni, hogy igen sok hiány

és tenni való van még e téren. Sajnos azonban, hogy éppen olyan helyen kezd meg a reformot, ahol arra semmi szükség nincs, mint például az újabb napokban oly nagy port felverő s a sajtó megcenzurálását célzó törvényjavaslat, míg az olyan égető kérdések, mint az általános polgári törvénykönyv behozatala még egyre késik az igazságszolgáltatás nagy kárára.

A kereskedelmi tárcza ügykörét illetőleg a legkevesebb kifogásunk lehet. A vasút és postaközlekedés igen jó, némely helyt mintaszerű, annál nagyobb azonban a panasz a kereskedelem és iparnak oly nagy mérvű pártolása miatt, mely elpusztulással fenyegeti a földművelésből élőket. A belügyi tárcza hiányai mit pótol, hogy a közigazgatás nem éppen mintaszerű sok megyében, hogy a választási listák összeállítása megbízhatatlan, hogy az anyakönyvi kiadások évenként óriásilag szaporodnak; a honvédelmi budget sérelmei, hogy a magyar honvédségnek nincs tüzérsége, hogy a hadügyi kiadások tételei mindjobban növekednek az ellenzék panaszai, indítvány daczára és sokszor közönye miatt is, orvoslást nem nyernek.

Azt mondják, hogy a parlamenti élet csak ott fejlődhet ki a maga valóságában, hol az ellenzék is nagy számu és tevékeny. Az igaz, hogy ezen előfeltételek nálunk a legutóbbi választások óta nem egészen találhatók fel, mert ellenzékünk nem igen nagy, de tevékenynek elég tevékeny. Másban kell tehát keresnünk a hibát.

S erre is megtaláljuk a feleletet abban

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

„Üdvözlégy Mária!”

(Die Wallfahrt nach Kevlaar.)

HEINE után Dr. MARGITAI.

I.

Az ablaknál egy asszony,
Fia, szegény, beteg;
Nézd, Vilmos, a bucsúra
Hogy indul a sereg!*

Nem hallok én, anyácskám,
Se látni nem bírok;
Szívem sohsem felejtí
Az elhunyt Margitot.*

Kelj föl, vedd olvasódat,
Gyerünk Kevlárba hát;
Szegény beteg szivednek
A szent Szűz enyhet ad.*

Fölhangzik a zsolozsma,
A zászlók lengenek;
A Rajna mellett, Kölnbe
Halad a körmenet.

Megy Vilmos, anyja karján
Oly kínos járnia,
De zengik mind a ketten:
Üdvözlégy Mária!

II.

Kevlári Boldogasszony
Visel ma szép ruhát;
Tömrdek a betegje,
Ki néki gondot ad.

Özönlik az ajándék,
Amerre szem tekint,
Tagok, kezek halomba!
Viaszból öntve mind.

Viasz kezét hozónak
Gyógyítja a kezét,
Viasz lábat hozó a
Mankóját törje szét.

A béna tánczot járhat
Kötélen kényesen;
Zenél, kinek hajlékony
Nem volt egy ize sem.

Szegény anya, viaszból
Csinál hát egy szívet:
Ajánld föl Máriának
S meggyógyul a szíved!*

Beteg fiu sóhajtvá
Megáll a kép előtt,
Szemébe könny, keserve
E szókra készíti őt:

Magasztos mennykirályné,
Alázatos, szerény:
Hallgass meg, óh keserves
Panaszszal jöttem én.

Anyámmal ott lakunk mi
A büszke Kölnbe' fenn,
Hol fényes templomoknak
Nincs szeri-száma sem.

Szomszédba' élt kinek most
Lakása oly setét . . .
Gyógyítsd meg a szívemnek
Keserves mély sebét!

Adj enyhet Boldogasszony
Szívem fájdalmira;
Hadd zengjen este, reggel,
Üdvözlégy Mária!

III.

Szegény anya, fiával
Oly mélyen alszanak,
Hozzájuk száll a csöndben
Egy szende szűz alak.

Ráhajlik a fiura
Szívét érintve meg
Kezével és szeliden
Mosolyogva ellebeg.

a statisztikai kimutatásban, mely kitünteti, hogy a jelen képviselőház 194 tagja bank vagy más kereskedelmi intézetnél igazgató. Sok kérdésnél tehát, jölehet érzik magok a képviselők annak hiányát és rosszását, nem mernek felszólalni, mert félnek, hogy ezután őket leplezik le s csak elenyésző csekély az oly gentlemanok száma, kik a legkisebb figyelemzetésre rögtön lemondanak mindenről s első dolog előttük a becsület. Nem tartanak olyan furcsa elveket, mint Kossuth Ferencz, kinek véleménye szerint a társadalomban tisztességtelen ember lehet a parlamentben jó politikus.

Egyéni és politikai jellem egymástól el nem választhatók, mert a politikai súly is tulajdonkép az egyéni közbecsülésen alapszik.

Nem állott az idej budget vita magas színvonalon a fentebbi okokon kívül még azért sem, mivel a jelenlegi képviselőház nem hű kifejezője a népképviselőnek. Erőszak, megvesztegetés szerezték a mandátumok tulnyomó részét, nem pedig képesség és megfelelés. Az egész vita csak egynek volt megfelelő képmása s ez Magyarország általános demoralizáció felé való haladásának képe volt.

A vita folyán kipattant leplezések mint a Bánffy-féle levéltitok megsértése, a Morzsányi províziója, a Pichler manipulációi, a képviselői incompatibilitással való tömeges összeütközés stb. — csak kiszínezték az egyébként igen komor képet, de derüssé csak ellenségeink szemében tették azt.

De mintha Ausztria felől friss szelőlő fuvalma közeldne . . . Adja Isten, hogy meg is érkezék!

A Horánszky-bankett.

Az az ünnepély, amelyet elnöke huszonöt esztendősi képviselői jubileumára rendezett a nemzeti párt, jelentős politikai eseményné nőtte ki magát. Horánszky Nándor méltán megérdemli az ünnepeltetést. Az elmúlt negyedszázad férfias munka ideje volt. Alkotá-

sokat ugyan nem tud felmutatni, de ezt a magyar politikai viszonyok között nem is lehet elérni az ellenzéki padokon. Abban azonban, hogy erősödött a nemzeti szellem és érzés az országban nagy része van a nemzeti pártnak s a párt munkájában oroszlánrésze Horánszky-nak.

Az ünnepélyen elhangzott beszédek nagy része politikai jelentőséggel bír. Ezuttal két aktuális nyilatkozatra irányítjuk a figyelmet. Károlyi István gróf gyászfátyolt akart tenni kalapja mellé az — erzsébetvárosi választás eredményének hallatára. Valóban szomorú jele a korrupciónak, hogy Morzsányi mandátumot tud keríteni magának az ország szívében. — Károlyi Sándor gróf pedig azt mondta, hogy mikor Magyarország bajban van, akkor nem szabad pártokra szakadnunk, hanem kezdet kell fognunk (Bartha Miklóshoz intézte) a magyar föld védelmére, a haza boldogítására. A forrongásban levő liberális pártnak közlönye hevesen támadják érte, mert a fuzió szelét érezték kiáradni abból. Nem csoda, ha a mai viszonyok között ismét kísért a fuzió eszméje és bár óhajtható lenne, de nem tudunk hinni benne. Olaj a vízzel, puritán jellem a — provízióval nem keveredik össze. Hogy mégis megijedtek tőle, jele, hogy — baj van odaát.

Morzsányi mandátuma.

Az erzsébetvárosi választás árnyoldalait erősen kezdi megvilágítani az ellenpárt. A duplán választott képviselő, kinek a krétája is duplán fogott hamleti töprengések között tanakodik a felett, hogy melyik sebét fedje be a nagy bizalom tapaszaival.

Még csak most tűnik ki, milyen nagy erővel dolgozott Morzsányi mellett a választási erőszak és taktika. A beadandó kérvényben le lesz leplezve az egész manipuláció. Ha Morzsányi e mandátumot megtartaná, az Erzsébet város polgárai nagy tüntetést fognak rendezni az egykor »szeretett« képviselő ellen.

Különbén maga a szabadelpvűpárt sem bízik már a Morzsányi parlamenti karrierjében, erre mutat az is, hogy *helyét a bíráló és közlekedésügyi bizottságba már betöltötték.* Valószínű, hogy ilyen formán az Erzsébetváros

szavazó polgárai nemsokára újból gyakorolni fogják választói jogait, mihelyt ennek a provizórius (és províziós) állapotnak vége lesz.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 24.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Teleky Sándor gr. Molnár Antal, Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Perczel, Josipovich.

Az interpellációs könyvbe a következő interpellációk vannak bejegyezve:

Várossy Gyula interpellációja a miniszterelnökhöz a *Budapesti Tudósító* tegnapi előtti közleménye tárgyában és Molnár Jánosé a gönczi járás főszolgabírójának és a kuttini anyakönyvvezetőnek szabálytalan eljárása ügyében.

A napirend szerint következik a tegnapi letárgyalt törvényjavaslatok harmadik olvasása.

A Ház harmadik olvasásban elfogadja az Olaszországgal a vagyontalan betegek kórházi ellátására nézve kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről, a Magyarország és Bukovina közt elhúzódó határvonal megállapításáról s végül a kereskedelmi tengerészek rendtartásáról szóló törvényjavaslatokat.

Ezután titkos szavazással megválasztják a közlekedésügyi bizottságba Kovács Pált, a VIII. bíráló bizottságba Nagy Mihályt.

Következnek az interpellációk:

Várossy Gyula: Felolvassa a Bud. Tud. nak ama közleményét, melyet a Bánffy magánvéleménye ügyében közzé tett. Ez a cikk, épen a miniszterelnök magánvéleménye folytán, országos feltűnést keltett. Egyszerűen felolvassa interpellációját, kérdi, magáévá teszi-e a cikk tartalmát a miniszterelnök (Derűtség jobbról) ha igen, mivel indekolja a politikai tapintatlanságot. (Derűtség jobbról.)

Ezt a cikket mindenki úgy értelmezi, hogy az semmi egyéb, mint bizonyos irányban való hangulatsinálás. Az Andrássy Géza ügye, nem tartozik ide. Tisztázta ő magát. (Helyeslés balról). De a nyilatkozat módja ide tartozik. A miniszterelnök ilyen magánvéleményét nyilvánít ma, midőn az ország folyton korrupciónól beszél, (Zajos ugy van! balról). A miniszterelnök nézete az összeférhetelenségi bizottsággal szemben — az ő akarata. Tapintatlanság ez a nyilatkozat az ország közvéleményével és magával e Házzal szemben is.

Az anya látta mindezt,
De aztán fölriadt,
Kutyáik ugy ugattak
Kis ablakuk alatt.

És ott feküdt betegje . . .
Már nem beteg, halott,
Halvány az arcz, de játszik
A hajnal pirja ott.

Szegény anya szívéből
Kel ájtatos ima,
Önkénytelen susogja:
»Üdvözlégy Máriak!«

* Heine a következő érdekes közleményt fűzi költeményéhez. Midőn mint kis fiu a düsseldorfi franciskánusok iskolájában a betűzést és csöndesen ülést tanultam, gyakran ültem egy fiu mellett, aki többször elbeszélte, hogy vitte el őt anyja egykor Kevlárba, viaszlábat ajánlva föl, mire beteg lába meggyógyult. E fiuval a gymnasium legfelsőbb osztályában újra összelákoztam s midőn Schallmeiernek a rektorak filozófiai kollégiumán egymás mellett ültünk, nevetve emlékeztetett ama csuda-történetre, de félig komolyan hozzátette hogy most viasz-szívet áldozna az Isten anyjának; később tudtam meg, hogy akkortájt boldogtalan szerelmes volt; végre egészen eltűnt szemeim elől s emlékezetemből. 1819-ben midőn Bonnban tanultam s egyszer Godesberg táján, a Rajna mellett sétáltam, a távolból megütötte fületem az ismeretes kevlári énekek hangja, melyek közül a legszebbnek refrainje ez volt: Gelobt seist du Marie! s midőn a processió közelebb ért, a bucsusok közt iskolatársamat pillantám meg öreg anyjával. Ez vezette őt. Nagyon halvány, beteg színe volt.

Eljegyzés a püspök fürdőben.

Irta: PORCSALMY SÁNDOR.

A »Somlyó« hegy időjósító tulajdonságát nagyon ismerik környékének lakosai. — Mig magasba nyuló tar fején a mész égetés, her követ törő munkások életveszély között fáradozva keresztvetéssel üdvözlik a felkelő napot, melynek sugarai vakító fényben törnek meg a csillámló kötörmeléken, addig a körülötte elterülő réten és mezőn sürgölődő földmives nép kérdőleg tekint annak ormára s a szerint amint az ködpárát eresztve óriási kémény módjára füstöl, — vagy zavartalanul engedni szemlélni a cserjés részein ugrádozó kecskéket — 6—8 nappal előre tudja és egészen bizonyosra veszi a következő időjárását.

A mindennapi tapasztalat mint a hagyomány egyiránt igazolja, hogy a »Somlyó« füstölése legalább is egy heti csapadékos esős időt, derült homloka ellenben ugyan olyan tartalmu kedvező időt jelent, ritkán is csalódnak s éppen annak köszönhetők a lakosok, hogy eső mentes illatos szénával látthatják el Nagyváradi piacztát.

Valóban áldott egy hegy is ez a »Somlyó« a mig koponyája munkát és így kenyeret ad a közel lakó népnek oldalain legelőt nyújt a barmoknak, addig kebelében gyógyítóan ható vizet forral a szenvedő emberiség részére.

Mert hiszen nem is lehet az másképen, mint hogy ezen jótékony képződmény látja el

a Szent László (püspök) és a Félix fürdőt, annyi fájdalmat el oszlató, oly sok könnyet felszáritó áldott vízével.

A közeli napok egyikén a püspök fürdőben volt alkalmam megfigyelni, hogy mily sok és fáradságos munkával, milyen körültekintést igénylő gondossággal és rengeteg költséggel lesz elő készítve a fürdőző közönség kényelme — ideiglenes othona.

Ezeket látva szinte el sem képzelheti az ember, hogy csaknem a házi kiadásnak megfelelő összegért, hogy részesülhet itt az ember a legnagyobb kényelemben, gondos ellátásban s a szórakoztató multság minden nemében.

Az üveg házakból kikerült virágok elhelyezésével, az ezer meg ezer rózsá tő felszaporításával foglalkozó kertészek sürgölődése, a padozatokat, sikárló surló, ajtót ablakot tisztogató mosogató asszony sereg dörzsölése a legkisebb gödröcskét is kiegyengető munkások cزامmogása a százados tölgyek bémult részeit eltávolító fejszék csattogása, a kárposok, asztalosok kalapálása különös hangzavarral telíti a leget.

A legkisebb utacska, ugy szólván egyetlen fü szál sem marad gondozatlanul a fürdő és annak minden tartozéka meg ifjítva, kicsinosítva s ünnepi díszbe öltöztetve fogja várni a bizonyára nagy számú közönséget.

Bár a püspök fürdő áldott víze ez idő szerint is bőségesen tör elő a »Somlyó« kebeléből de mert tervbe van véve e hely varázsló szépségüvé tétele, — számos szökő

reggeli órákban ott van minden előfizető asztalán.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontján s az ország nagyobb városaiban.

Kérlelhetlen ellenei vagyunk a hamis liberalizmusnak s arra törekszünk, hogy a kath. öntudat felébresztése, fejlesztése és ápolása által Magyarországot megtartsuk az évezredes jónak bizonyult keresztény alapon s divatos jelszavak miatt ne engedjük azt létesíteni a keresztényellenes eszmék ingóványos talajára.

Belgiumban, Németországban, Ausztriában egymásután omlik össze a liberalizmus bálványja, hogy ez nálunk is úgy legyen, arra törekszünk minden erejével a „Tiszántul” Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjednek a nép minden rétegében.

A »TISZÁNTUL« szerkesztősége.

UJDONSÁGOK.

Felhívjuk t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, annak szives beküldésére, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjen.

Vidéki t. előfizetőink részére az előfizetési pénz beküldésének megkönnyítése szempontjából postautalványokat mellékelünk.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Márczius 25. A szabadelvű párti városatyák értekezlete a polgármester-választás ügyében d. u. 5 órakor a Széchenyi szállodában.
- 25—26. A debreczen-nagyvárad villanyvasút közigazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.
  - 27. A szépművészeti, közlekedési- és színházi szakbizottság együttes ülése a Bémer-téri színház ügyében délután 3 órakor.
  - 28. A Szigligeti Társaság emlékünnepe d. e. 11 órakor.

* Gyümölcsoltó Boldogasszony. A kath. egyház mély tiszteletét a Boldogságos Szűz iránt alig jellemzi valami jobban, mint az, hogy majd minden hónapban szentel egy ünnepet Mária tiszteletére. Ilyen ünnepet ül ma is a kath. világ, melynek a poétikus gyümölcsoltó Boldogasszony nevét adta. — A föld kezd ébredezni téli dermedtségéből, a fák rügyeznek, a vetés kicsirázik a földből, az égbolt derűssé lesz s a mezei munkák megkezdődnek. Az ébredésnek, a megváltásnak kezdetét üli az egyház e napon, melyet az angyali üdvözlés emlékeztetének szentel. Abban a pillanatban állítja ma elének a názareti Szűzet, midőn ez az angyal szavaiból értesült magasztos hivatásáról az isten-anyaságra. Az ünnep alkalmából városunk templomaiban a szokásos időben tartják az istentiszteletet.

* A bibornok jubileuma. Dr. Schleich Lőrincz bibornok, váradai püspök félszázados áldozári jubileumának ünnepségei impozáns arányokat fog ölteni. A monstre küldöttségén kívül, mint értesültünk, a város különböző hatóságai, egyesületei, intézetei fognak tisztelegni a kiváló főpásztornál. Azonkívül a nagy kiterjedésű egyházmegye számos községének küldöttsége járul hódolattal a bibornok elé. Az egyházmegye hitközsegei szintén deputációkka-

vesznek részt az ünnepségekben; a debreczeni r. kath. egyház-bizottság részéről több tagból álló küldöttség üdvözli ő Eminenciáját, akiket dr. Wolafka Nándor vál. püspök, nagyvárad kanonok fog vezetni.

* Báró Königswarder Hermann kitüntetés. Báró Königswarder Hermann szép kitüntetés érte; ő felsége ugyanis a nemes emberbarátnak, ki eddig csupán az osztrák bárói ranggal bírt, a magyar bárói méltóságot adományozta.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Báró Königswarder Hermanak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Cap-Martinban, 1897. évi márczius hó 13-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Báró JÓSIKA SÁMUEL s. k.

A jelen viszonyok között kétszeresen jól esik regisztrálnunk egy olyan kitüntetést, mely nem pártszolgálatok és kortes-eszmékért adományoztatott, hanem egy nemeskeblű emberbarátnak a humanizmus terén tett érdemei megjutalmazására és elismerésére szolgál. Százakra meg azon szegényeknek száma, kiket a tiszántuli nábob évi kegydíjaival segélyez, azonfelül a lapokban is egyre-másra olvashatók tizezreket meghaladó nagyobb adományai, melyekkel kórházakat, nevelőintézeteket és más közhasznú egyleteket pártfogol.

A kitüntetés híret bizonyára örömmel fogja fogadni mindenki s a magunk részéről is szívesen csatlakozunk az üdvözlőkhöz.

Königswarder báró, mint magyar báró cenzus alapján kérheti a főrendek közé való felvételt s így valószínű, hogy a legközelebbi cikluson már a felsőház tagjai sorában fogunk vele találkozni.

* Vallástalanság az ipariskolában.

A nemesebb érzelmek fejlesztésére legtöbb szüksége az iparos tanulónak van, kinek tanonczkodása alatt hallott trágár szavak s frivol látványok erős próbára teszik lelki erejét. Annál csodálatosabb s megfoghatatlanabb, hogy az ipariskola igazgatója a téli tanfolyamok zárvizsgáit vörös betűs kath. ünnep napra tette. A közoktatási miniszter elrendelte a kötelező vallástanítást az ipariskolában, bizonyára nem azzal az intenczióval, hogy törv. ünnepnapon az az agyonzaklatott tanonc az Isten házatól elvonassék. De különben is a helytelen intézkedés mint jogtalan a kath. tanulókra és tanárookra nézve nem akceptálható.

* A miniszter köszönete az erdélyi segédpüspököknek. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi róm. kath. segédpüspök 36.000 frt költséggel Komáromban egy hat iskolateremmel és egy diszteremmel ellátott egy emeletes házat építtetett s azt az ottani róm. kath. iskola céljaira adományozta. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gróf Majláthnak hazafias áldozatkészségeért köszönetét és elismerését fejezte ki.

* A Szigligeti Társaság vasárnapi emlékünnepe bizonyára ismét nagy közönséget fog a jogakadémia disztermében összegyűjteni. A szokásos elnöki megnyitó — Rádli Ödön elnök gyásza és távolléte miatt — ez alkalommal elmarad ugyan, de a többi pontja a műsornak most is érdekes s változatos. Legérdekesebb lesz előreláthatólag Somogyi Bélá-

né, Marsó Ilona felolvasása. A fiatal irónő, kitől a »Szabadság« is közölt már néhány csinos tárczát, bizonynyal nagy tetszést fog aratni. Lázár Béla értekezése és Kocsán János versei szintén jól meg fogják állani helyüket. A közönség tájékozására megjegyezzük, hogy a társaság e matineéra nem bocsátott ki külön meghívókat, mert a januárban ki küldött meghívások a folyó évi összes felolvasó-ülésekre érvényesek. De akik akkor sem kaptak s most részt akarnak venni, jelentkezésre dr. Adorján Ármintárs. titkárnál kaphatnak meghívót.

* A diák — kongresszus. Mindennap egy lépéssel közeledik a diák — kongresszus a megvalósulás felé. Tegnap újra gyűlést tartott a jogakadémiai ifjuság, mely gyűlésen megválasztották a kongresszus tisztviselőit. A megválasztott tisztviselők, kiknek neveit alább közöljük, elég garanciát nyújtanak eddigelé is a kongresszus sikeréhez. A központi bizottság elnöke: Örley Dénest, előadó: Némethy Ferenczet, jegyző: Moldován Gyulát választották. A fogadó bizottság elnöke: Bige Sándor, előadó: Varga Lajos, jegyző: Sweiger Jenő. A pénzügybizottság elnöke: ifj. Millye Gyula, előadó Hegyesi Pál, jegyző: Krüger Aladár, Pénztárnok: Demetrovits Elek, ellenőrök: Benkő Ernő, Podhráczky Rezső. Vigalmi bizottság elnöke: Puskás Béla, előadó Küttel Károly, jegyző: Lakatos József. A tegnap délután tartott központi bizottsági ülés elhatározta, hogy a hölgyekhez fordulnak azzal a kéréssel, hogy a kongresszuson viselendő jelvényeket kihimezni sziveskedjenek. A jelvényeknek Nagyvárad város piros — fehér — kék színe lesz.

* A görög szertartásuak naptára. Egy bibornok-jelölt barnabita a tudós Tondini atya, szakadatlanul azzal foglalkozik, hogy a keleti egyházakat az egységes keresztény naptár elfogadására rábirja. Javíthatatlan kalendáriumokkal a keletiek már két héttel hátrább vannak a természet jelölése mögött. Most is keleten utazik Tondini s Belgrádon átutazva megsürgette a szentszékekkel kötendő konkordatum ügyét egy külön szerb. kath. hierarchia felállítására iránt, mert a katolikusok Szerbországban a diakovári püspök apostoli adminisztrátorsága alatt állanak. Tondini atya Bukarestbe is szándékozik ellátogatni, a hol az új érsék, Horntsein előtt működése nagy becsben áll.

* A debreczen-nagyvárad villamos vasut. A Debreczen Nagyvárad között tervezett villamos vasut közigazgatási bejárását ma és holnap Nagyváradon folytatják a miniszter kiküldötte, a vállalkozók Bihar megye és Nagyvárad törvényhatóságok továbbá Bihar és Bihar-Püspöki községek, mint érdekeltek kiküldöttei. E két napon a tárgyalások a vonal azon részére terjednek ki, a mely Bihar, Bihar-Püspököt és Nagyváradot érintené. Nagyvárad belterületére egyelőre nem futna be a villamos vasut, csak a nagyvárad nagy vasut-állomásra. A város belterületére nincsen is a vállalkozóknak előmunkálati engedélyük. Tervbe vették ugyan, hogy esetleg később debreczeni vonallal kapcsolatban később a nagyvárad-városi villamos vasutat is létesítik. A megye részéről Szunyogh Péter alispán, Nagyvárad város részéről Rácz Mihály helyettes polgármester, Dus László főügyész, Busch Dávid főmérnök és Gyurkovits Kornél áll. ép. főnök vesznek részt a közíg. bejáráson, mely ma délelőtt 9 órakor kezdődik Nagyvárad város tanácstermében.

* Előkészületek a sorozásra. Nagyváradon e hó 31-én kezdődik a sorozás, melyre már megtették az előkészületeket. A sorozási bizottság elnökül Blaské alezredes lett kiküldve s néhány szem-füles orvos, kik ugyan-

nek megnézik ám, hogy ki a katonának való legény. A sorozás négy napig fog tartani s valószínű, hogy ezuttal is meg lesznek elégedve az eredménnyel és sok deli legényre ruházzák októberben a bakkancsot. A sorozás a tűzoltó laktanyában lesz megtartva s már elő is készítették e célra a helyiséget.

* **Tömegesen áttértek. M óhkerék községe lakossága, alig néhány kivétellel a gör. katolikuskoknak csaknem mind görög keletiek.** Egy idő óta valószínűleg lelkesük elleni bujtogatás folytán mozgalom indult meg köztük, hogy a gör. keleti vallásról áttérjenek a gör. katolikus vallásra. E hó 23-án tegnapelőtt a lakosság tulnyomó része tényleg áttért a gör. kath. vallásra. Az ügy a nagyvárad gör. kel. szentszék előtt is megfordult.

* **Uj kath. kör.** A belügyminiszter a kisbéri róm. kath. olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

* **Poigärmerter jelölés.** Nagyvárad város polgársága még mindig a nagy kérdés előtt van, hogy ki lesz a város polgármestere. A Hlatky Endre jelölése már beszéd tárgyát sem képezheti, mert határozottan kijelentette a keddi ováció alkalmával, hogy fontos okai vannak a felajánlott állás el nem fogadására. A szabadelvűpárt ma, csütörtökön délután 5 órakor értekezletet tart a Széchenyi szállodában, a melyen megbeszéljük a jelölést s megállapodnak a jelölt személyében.

* **A p.-ladány-f.-gyarmati vasut.** A Püspök-Ladány és Füzes-Gyarmat közt építendő vasut elkészítéséhez szükséges költségek megszavazás és aláírások útján már biztosítva vannak s így, ha az építési engedélyeket a kereskedelmi miniszter is jóváhagyja, a vasut építéséhez már néhány hónap múlva hozzá fognak. Minthogy a vasut kiépítése által a vasut menti országutak forgalmi jelentőségüket majdnem teljesen elveszítik, a megye a N.-Bajom—B.-udvari és Szerep közötti közutat a községi közdülő utak sorába degradálta s azok fenntartásáról ezentul maguk az illető községek tartoznak gondoskodni, a mit egyébként azok örömmel fognak teljesíteni, a mennyiben az új vasut építése által a föld értékének emelkedése már is tapasztalható kezd lenni. Az új vicznális a viláfgalagomtól eddig csaknem teljesen elzárt Sárretet fogja bevonnai a forgalmi életbe s így a Sárret országos híru rossz utainak semmi befolyása sem lesz többé a közlekedés lassu voltára. — Az engedményes mindjárt az első évben évi 5—6% tiszta kamatozásra számít.

* **A Mortara és Navarrani ütközet évfordulója.** A Mortara és Navarrai ütközet évfordulója alkalmából tegnap reggel 9 órakor Allersdorfer Julián tábori lelkész Aradon a vár díszterén ünnepélyes istentiszteletet tartott, mely alatt a 33-ik gyalogezred zenekara több darabot adott elő s az egész ezred ünnepi díszben volt jelen. Mise után nagy défilé volt délben 1 órakor pedig diszebed. Ebéd után az altisztek és legénység különböző játékokat rendeztek.

* **Ut csuszamlás.** A Hollód és Venter közötti országut a nagy esőzések miatt mintegy 10 méter hosszúságban megcsuszamlott s le-süppedt. — Hogy a forgalom szünetelni ne legyen kénytelen, az alispán sürgősen intézkedett a helyreállítások iránt.

* **Terjed a felekezeti külsőség. Szathmáry** Hyula aradmegyei alispán fölterjesztést intézett a kultuszminiszterhez, melyben arra kéri, hogy egy kibocsájtandó kormányrendelettel gátolja meg a nép tömeges kitérését a felekezeti külsőségre. Sokan baptisták vagy nazarénusok lesznek, de főleg a kis-jenői járásban a szocialista izgatók a népet a felekezeti külsőségre csábítják, hogy veszedelmes államfelforgató tanaik ellen

a papi prédikációnak ne legyen foganatja. A mi megyénkben is jó lesz résen állani, mert éppen ma jelentkeztek a h. *ujlakiak*, engedélyt kérve nazarénus imaház építés és gyülekezetek tarthatása végett. Nem a mi körünköt égeti ugyan a dolog, mert ezek egyetlen egy szál katolikust tudtak elbolandítani maguk közé, de terjedésük akadályozása közérdek mert hitételeik a közrendet sértenék.

* **Katasztrófa a rendőrségnél.** Nem valami végzetes balesetről van szó, csak egy különös esetről, melyben a hős elbuktatja önmagát. Ez a hős pedig nem más mint P o e z á n Károly, kit mindenki ismer csavargási és lopási mesterségéről. Tegnap ez a megbélyegezett egyén panaszra ment a rendőrséghez, hogy őt egy pecze-utczai asszony azzal rágalmazza, hogy ellopta a nadrágját. Mivel pedig a rendőrségnek még a tolvaj becsületét is oltalmazni kell, felhívták a rágalmazó asszonyt, ki itt megerősítette a vádat. Lett erre egy szembeállítás s ennek köszönheti a csavargó végzetét, mert az asszony összecsapta kezeit és felkiáltott: »Biztos ur! Nézzé most is az uram nadrága van rajta!« A csavargó elpirult, hebegett és dadogott s mivel a nadrág különös ismertető jeleit csak az asszony tudta elmondani, a lopás bebizonyított. Rövid idő múlva a csavargó egy magán zárkában találta magát.

* **A fizetés emelés utban.** Nagyvárad közgyűlése már hónapokkal előbb megszavazta a városi tisztviselők fizetés emelését. Még február hó elején felment a közgyűlés határozata a belügyminiszterhez s azóta várvavárják a fizetés emelése jóváhagyását. Egyszer-mászor híre járt, hogy a miniszter jóváhagyta a közgyűlés határozatát. Ez azonban mindannyiszor kósza hírek bizonyult, s csak arra szolgált, hogy egy kis örömet keltsen a városházán. Mint a fővárosból értesülünk, végre a miniszter jóváhagyta a fizetés emelését s az erre vonatkozó iratokat már expedálták is az illető ügyosztály kiadójában. Ma, vagy holnap megérkezik Nagyvárad városához.

* **Maszlag a Körözsbén.** Hiábaa szabtak szigorú törvényt a maszlag hintőkre, mégsem akarnak felhagyni meterségükkel. Tegnap valaki hatalmas adagban hintett maszlagot a Körözsbé, mely tettnek jó nagy csomó hal lett az áldozata. A rendőrség megindította a vizsgálatot a tettesek kiderítésére nézve.

* **Országosan körözött jómadár.** G a r a i (Wolsheim) Lipót amolyan kisebb kaliberű Feldheim-Ededelmann féle jómadár; Nagyváradon több rendbeli sikkasztást és csalást követett el, azután szépen tovább állott Békés-Czabára. Mikor észrevette, hogy számolni akar vele az igazságszolgáltatás, egyszerűen kámforrá vált. Különbben Garai »irodalommal foglalkozik,« a mennyiben a ponyva regények elárúsítója, 23 éves, izraelita, ismertető jele, hogy a jobb szemén hályog van. A nagyvárad kir. törvényszék országosan körözötteti.

* **Kivégzés.** Reichenbergben tegnapelőtt reggel 7 órakor végezték ki Kögler rablógylóskot.

Az ügyes hóhér kezei közt a kivégzés egy perczig tartott.

A delikvens ezínikusán szemtelenül viselkedett, midőn a kivégzési helyet meglátta így kiáltott fel: Ah! itt jön a Dummer August! S midőn szemét bekötötték így szolt:

»Grüss Gott allé miteinander«. Hoch lebe... De erre további szavai elvesztek, mert a jel megadatott a kivégzésre.

* **Csikósok — Amerikában.** Egy élelmes impressárió extra delicát csemegével akarja meglepni spleenes amerikaikat. Tipikus alakokat szed össze Európából, már persze olyanokat, kiknek híre át jutott az óperenciás tengeren tulon, az új világba s be mutatja őket ruházattal, szokásaikkal stb. Bizonyára nem fog versenyezhetni senki azzal a két h o r t o b á g y i c s i k ó s s a l, akik tegnap indultak el a délibábos pusztáról — dollártól duzzadó Amerikába. D e b r e c z e n i Ferenc és Nagy Ferenc a nevük. Az első barna, erős, zömök természetű, a másik nyulánkabb s szökebb, de mind kettő gyönyörű igazi magyar typus. Pitykés, zsinóros dolmány, nagy réz gombos »rajt-

huzli«, virágos cifra szür s vállra tekert karikás a rüsztingjuk, igazi csikós virtus a tudományuk. Sokan kísérték ki a két szép legényt a vasúthoz. Most már messze járnak, messzire elviszik a magyar csikós hírét.

* **Nagyvárad fiuk Boszniában.** Az idei lovassági hadgyakorlatokra 3 nagyvárad tart. Huszárhadnagynak saját kérelmükre a honvédelmi miniszter megengedte, hogy azt Boszniában végezhessék el az ottan májusban tartandó gyakorlatokon.

* **Sülyed a budai vár.** A Szent-háromság-tér alatt levő üresség egyre veszedelmesebbé válik. Multkor is besülyedt egy jó darab föld a Mátyás templom alatt, de akkor hamarosan betömték. Ez azonban nem használt, mert a mult éjjel 12 óra után, a Mátyás templom előtt a tér körülbelül 4—5 méter terjedelem mint egy négy méter mélyre lesülyedt. A rendőrség a sülyedés körül a közlekedést beszüntette, egyuttal értesítette a mérnöki hivatalt, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg. A dolog éjjel történt s így senkinek sem lett baja.

* **Uj esatorna.** A Fekete és Sebes Körözs közötti belvizek levezetésére Cséffa község határában egy új esatornát ásnak, mely által igen nagy terület lesz ármentesítve. A esatorna építését megelőző kisajátítási tárgyalás jövő hó 3-án lesz a cséffai község házában.

* **Halálozás.** L e d e r e r Simon nagyvárad polgár tegnap éjjel, 78 éves korában elhunyt. Temetése ma csütörtökön délután 2 órakor megy végbe kert-utczai lakásából. Nagy számú rokonság gyászolja.

* **Köteles tűzoltóság Kerekiben.** K i s - K e r e k i községben igen dicséretes eszmét valósítottak meg, behozták a kötelező tűzoltóságot, hogy vész esetén megfelelő számú s az oltásban némi gyakorlattal bíró segítőkész álljon rendelkezésre. Minden éptést 25—29 éves fiatal ember tagja a tűzoltóságnak s köteles örséget teljesíteni és a vész színhelyén megjelenve, tevékeny részt venni az oltásban. Az egylet pótszabály rendeletét beterjesztették az alispánhoz.

* **Elmaradt sajtótárgyalás.** Tegnapra volt kitzve a »Szabadság« ellen indított sajtóper tárgyalása. Mivel azonban a felek közt kölcsönös béke jött létre, (amennyiben alaptalannak jelentették ki a lap tegnapi számában a Csornay erdész elleni vádat) a tárgyaláson senki sem jelent meg s így az a sajtótörvény értelmében b e l e t t s z ü n t e t v e. Így most már egyhamar nem is igen lesz sajtótárgyalás Nagyváradon.

* **Eljegyzés.** G u t t m a n n Mór, helybeli fiatal nyomdász a napokban tartotta eljegyzését K o h n Vilmos helybeli polgár kedves leányával R e g i n á v a l.

* **Akik nem lettek katonák.** Bizony nagy baj az, ha valaki nem üti meg a mértéket, mert fizetheti aztán tizenkét álló esztendeig a nagy adót, sőt az is megtörténik, hogy végrehajtták. A nagyvárad adóhivatal is falragaszkon értesíti a közönséget, hogy a ki a maga maga kiszuperálási adóját nyolcz nap alatt ki nem fizeti, azt irgalmatlanul végrehajtták. Jó lesz tehát fizetni annak, aki retteg az árveresi dobolásoktól.

* **A járda, mint lovagló hely.** Furcsa az, mikor egy lóháton ülő ember nem fér meg a szekérun és a járdán üget végig, a járókelők remületére. Tegnap a főutczai sétáló gyönyörködhetek ebben a szokatlan látványban. Az anélkül is szűk járdáján egy lovas ment végig s egy cselédleányt meg is rugott a lova. Szerencsére komolyabb következményei nem lettek, de mindez elég arra, hogy e kellemetlen szokásra felhívjuk az illetékes hatóság figyelmét, mely bizonyára méltányos lesz a városi közönséggel szemben.

* **Gyilkosság 10 forintért.** A Debreczen mellett fekvő J ó z s á n a napokban egy öreg nő hulláját találták. A vizsgálat kiderítette, hogy a

szegény nőt megfojtották a aztán egy fához kötötték. Józsan a meggyilkolt asszony lakóhelyén megindult a nyomozás, mert két csendőrnek sikerült a tettest *Habuczky Györgyné sz. Kardos Erzsébet, a meggyilkolt unokahuga személyében kinyomozni s elfogni*. A két csendőrnek az asszony mindjárt az első kihallgatás alkalmával be ösmerte, hogy ő gyilkolta meg *Kardos Sárát*. E hó 17-én együtt jöttek a Józsáról Kardos Sárával Debreczenbe s utközben Kardos Sára elbeszélte, hogy 10 f o r i n t j a van. A pénzvagy ekkor megöli unokatestvérét. Mikor a nagyerdőn keresztül jöttek, a katonai lövölde háta mögött felkapott egy darab fát, azzal Kardos Sárát föbe ütötte, ki ájultan esett a földre. *Aztán fojlogatni kezdte s a nála levő két lisztes zsákról a madzagot levágva, a már megfojtott asszonyt a fához kötözte*. A tíz forintot kivette zsebéből s nyugodtan ment be Debreczenbe s tért vissza Józsára. Az elvetemült asszonyt a csendőrök megvasalva kísérték a debreczeni kir. ügyészség fogházába. A gyilkos 32 éves, férje s négy gyermeke van.

* **A fogak ápolása az iskolákban.** A gyakorlati higiénia követelménye gyanánt sürgetik az iskolákban a tanulók fogainak szakszerű megvizsgálását és ellenőrzését. Ujabb argumentumot szolgáltat erre nézve egy wiesbadeni orvos tapasztalata, melyet a tanulók közt szerzett. Ugyanis megvizsgálván az ottani polgáriskola két osztályának növendékeit, arra az eredményre jött, hogy 1318 (6—14 éves) tanuló közül 97,3 perzentnek beteges fogai vannak. A beteg fogak száma: 7964 volt, vagyis átlag minden gyermekre 6 beteg fog esett. Mintegy 2—3 ezer fogat jelölt meg nevezett orvos, mint olyat, melyet el kell távolítani a kis páciensek szájából, 5000-et megfelelő eljárás mellett még meg lehet menteni, holott eddig csak 17 (!) került el a fogbetegséget.

* **Bitang lovak.** Két gebe taligás lovat találtak tegnap bitangságban a Körözsparon. Szerencsére sokkal szánalmasabb kinézésűek, minthogy feltételezhető volna róluk, hogy valahol kárt is tettek s így minden kártérítés nélkül átveheti tulajdonosa a rendőrség utján.

x Meglepő nagy választékban érkeztek, legujabb divatú uri és fiu kalapok, női férfi és gyermek Carlsbadi czipők, ingek, gallérok kézelők) orosz-lánvédjegygyei) nyakkendő különlegességek, zsebkendők, női és férfi kesztyük, harisnyák, napernyő ujdonságok, melyek feltűnő olcsó árban szereshetők be Fábri Testvérek divatáru házában Olaszi fő-utca,

x Legujabb és kizárólag a legjobb gyártmányok férfi fehérneműekben úgy szintén legujabb angol férfi divat czikkek a tavaszi évadra megérkeztek Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében a hol kizárólag csakis Carlsbadi czipők kaphatók.

Telefon.

Telefon.

A krétai tábor.

Ausztria-Magyarország 650 emberrel járul a Krétát paczifikáló nemzetközi sereghez. Az osztrák-magyar csapatok állomás helyéül Kissamóka stelli (Kissamo vára) lett kijelölve, egy erődített kikötő városka, melynek falai közt 550-en lesznek a szigetre küldött csapatból helyőrségen, míg a többi 100 ember a közeli Kaneában fog tanyázni.

Kissamóka vára jelenleg török kézben van és a hasonló nevű tengeröböl egyik kisebb kikötő városa.

A mostani felkelés alatt nevezetesebb események nem történtek falai; között de itt is partra szállt egy görög csapat s Vassos vezér az ide nem messze levő Plataniában tartotta sokáig főhadiszállását.

Az országot a görögök táborán át visz ide s legközelebbi állomása: Kanea. A bástya csúcsáról gyönyörű kilátás nyílik a termékeny

Kissam völgyének üde virányaira, a néző előtt a végtelen tenger fényes tükre, míg a háttérben a hegyek árnyai sötétlenek.

Az ókorban virágzó város volt Kissamo helyén s a völgyben még ma is sűrűn érik egymást a községek. A város környékén levő sok rom is nagy multra emlékezteti a látogatót. A phosveniciái romok a hegyek közt vannak, a római korra az itt-ott felszínre jövő Metellus-szobor (egy sisakos hős, kit a győzelmi istennője megkoronáz) alatt a Romulust és Rémust szoptató nőstény farkassal; továbbá régi színházak körfalai. Mikor Krétát a hatalmas Velencei köztársaság birta, nagy erőd volt e várost. A velencei erődök képezik a mostani védművek legrégibb maradványát; az ó-várat. Ezt lánczvid köti össze a mai sánczokkal.

A régi vár portáléja felett most is ott terpeszkedik a velencei republica híres oroszlánszobra 1544 fefirattal. A huszas években a környék török népe ezen erődökbe menekült s a szűk helyen kiütvén a pestis, mintegy 800 ember pusztult el rövid idő alatt. Ötven év előtt még püspök is székelte Kissamóban.

A lakosság elég barátságos és rendesen többféle nyelvet beszél. A francia, olasz és angol nyelv egészen otthonos e városban. Az üvegkancsó szeszes tartalmának minősége és a házi gazda pipaszárának hosszúsága szerint itéli meg az idegen annak vagyonosságát és jómódját. Nagyon valószínű, hogy az osztrák-magyar hajóraj is a kissamói-öbölben fog horgonyt vetni és így érintkezésben marad a szárazföldi sereggel.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVESZET.

Salvini Nagyváradon.

— Salvini az ősszel jöu hozzánk. —

Két helybeli lap tegnapi számában azon érdekes hírt közölte, hogy *Salvini* Gusztáv a nagy olasz tragikus a jövő hó folyamán Nagyváradra jön, hogy itten néhány előadásban bemutassa ami közönségünknek is páratlan művészetét. A hír azonban ebben az alakjában nem felel meg a valóságnak, hanem mint információinkat beszereztük a dolog a következőképp áll:

Salvini impressáriója *Giovanni Saltarelli* egyik alkalmazottjával a napokban Nagyváradon volt s *Hoványi* Géza színi bizottsági elnök pártfogását kérte, hogy Salvini itt néhány napig felléphessen. Már a tél folyamán is volt erről szó s ekkor a »Fekete Sas« nagyterme volt kombinációban, de mivel itt alkalmas színpad nem volt felállítható, a dolog abban maradt.

Most ujabb tudakozódott az impressárió hogy nem lehetne e még az idény beállása előtt előadást rendezni s ez irányban be is nyújtotta kérvényét a színiügyi bizottsághoz, mely szerint az előadások április végén lettek volna megtartva s Salvini a Shakespeare következő 4 darabjában lépett volna fel: »Hamlet, a dán királyfi, Othello, a velencei mór, A velencei kalmár és Coriolanus.

A tegnapi nap folyamán azonban *Saltarelli* beadott kérvényét visszavonta, mivel *Leszkay* Andrással ugy egyezett meg, hogy csak szeptember hó folyamán jön el Salvini társulatával Nagyváradra, mely alkalommal 4—5 estén át fog vendégszerepelni még pedig nemcsak Shakespeare-féle darabokban, hanem egy-két újabb *Rovetta* vagy *Giacosa*-féle drámában.

A nagyváradai közönségnek tehát alkalma lesz az ősszel, a jelenleg élő tragikusok legnagyobbikának játékában gyönyörködni, ki diadallal járta be egész Európa színpadjait.

A nagy művészt különféle szerepekben feltűnő fényképek ifj. Berger Sámuel Bémer-téri kirakatában láthatók.

REGÉNY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

A fiatal leány felkelt s csókot hintvén a mindjobban távozó Griotte felé egészen addig ott állt, míg csak a völgy aljáig nem értek s eltűntek egy hatalmas buza táblán átvezető gyalog úton, mely utjukat megrövidítette. Csak néha-néha csillogott fel, a Seurot sisakja a sárga vetés közül s ez jelezte, hogy merre felé járnak.

Villardson tizedes, mondá egyszerre csak Seurot az egyik zsandárhoz fordulva s bajuszát harapdálva, annak a leánynak kiabálása egészen zavarba hozott és megindított. Vannak pillanatok a szolgálati életben, mikor nehéz összeegyeztetni a szolgálatot az emberi szív parancsával.

Egy óra múlva Auberive-be érkeztek.

VI.

Ugyan ez nap este a fogházigazgató a meglegedettségtől ragyogó arczálal nyitott be a vendéglő éttermébe, hol Danjon főerdész, rendes asztaltársa már várta vacsorára.

Ugy-e mondtam, hogy nem fog messzire menni, mondá az igazgató helyet foglalván az asztal mellett, Seurot őrsvezető és két csendőr elcsipték a szökevényt az erdőben egy kunyhóban s visszahozták dobszó mellett. A 16-os szám már jelenleg a börtönben van, ott elmélkedhetik eleget a futásról.

Kegyetlen mosolylyal kísérte szavait s mintegy dühvel vágta bele kését a megrendelt liba pecsenye ropogásra sült rozsdaszínű husába, mintha az a megszökött fogoly volna, kit most megfenyitene meggrásáért.

Az őrparancsnok igen dühös volt reá, folytatá mert ha még holnapig meg nem kerítette volna a szökevényt, így a szabályok szerint el kellett volna veszítenie állását, kezeiközé kaparítván tehát, mielőtt a békókat feltette kezeire oly kegyetlenül elpáholta, hogy az bizonyára elfogja venni a kedvét a szökéstől sőt még a szabadban való sétálástól is. Azt, hiszem, hogy egy kicsit talán sok is volt a jóból.

Azután másra tért a beszélgetés, vidáman koczingattak egész a késő esti órákig s rá se gondoltak többé Griotte-ra kit délelőtti fenytés csakugyan örökre meggyógyított s minden időre elvette kedvét a szökéstől.

Seurot ugyanis a kegyetlenül összevert fiatal embert, aki a forró nyári napon fűdetlen fövel megtett 2 órai utból még csupa izzadság volt, Auberive-be megérkezve azonnal egy külön czellába záratta.

A meleg és derült napfényről, a zöld erdő egészséges levegőjéből egyszerre a sötét börtönba jutott, melynek falai hidegek voltak a nedvességtől s folytonosan fagyos vizet csepegtettek ki a nyirkos kövek közül.

Még jobban megkésztette a czella pokoli sötétségét a három heti szabadság és annak emléke, hogy erőszakosan elválasztották az egyetlen lénytől ki őt szerette. Még egyre fülében csengtek a Norine kétségbeesett kiáltásai, még mindig maga előtt látta szemével a mint felbomlott hajjal oda hanyatlott az erdő szélén lévő pázsitra.

A szép napok véget értek.

Bizonyára soha löbbé életében nem fogja viszont látni a fiatal leányt s az élet nem lesz reá nézve egyéb lidércnyomásnál és folytonos buskomorságnál.

(Folyt. köv.)

Tüntetés a fővárosban.

A kvóta kérdés a fővárosi közgyűlésen.

— Saját tudósítónktól. —

Óriási tüntetés és zavargás hírére hozza a táviró Budapestre — abból az alkalomból, hogy a főváros mai közgyűlésén Heves és Fehér megyék kvóta ellenző átiratai jöttek a napirendre.

Régen láttak a fővárosi közgyűlésen olyan izgalmas vitát mint tegnap, melynek eredménye végre is az lett, hogy a közgyűlés névszerű szavazás után 110 szóval, 98 ellen, tehát 12 szótöbbséggel Heves és Fehér megyék átíratait egyszerűen tudomásul vette.

Az izgalmas és heves vitában részt vettek Polonyi és Horánszky Nándor orsz. képviselők is és a felirat mellett kardoskodtak, t. i. hogy a főváros is Heves és Fehér megyékhez hasonlóan írjon fel a kvóta emelés ellen.

Pucher József ellenben az egyszerű tudomásul vételt ajánlotta s indítványát — amint fentebb jeleztük — 12 szótöbbséggel el is fogadták.

A dolog neheze azonban még csak a szavazás eredménye után kezdődött.

A közgyűlési terem karzata a jelentős tárgy iránti érdeklődés miatt tömve volt egyetemi hallgatókkal, kik az ellenzéki férfiakat frenetikusán megéljenezték, a kormánypártiakat ellenben megabczugolták. Az egész közgyűlés ilyen viharos éjelben és abczugolásba volt fojtva.

Mikor a szavazás eredményét kihirdették, a karzat még harsányabb hangon kezdett abczugolni s az indulat tombolása közben, a fülsiketítő zajból ilyen dühös kiáltások hallatszottak: Eladták a hazát! . . . Le velük! . . . Schwarczgelbek! . . . Luegerpártiak! . . . stb. stb.

Eladták a hazát! kiáltoztak folyton s az elnök a fülsiketítő zajtól menekülendő kiűritette a karzatot.

Az utcákon a közgyűlés végével zajos tüntetés volt, mely végre is rendőri beavatkozást vont maga után, *mikor is többen letartóztattak.*

A városháztól az egyetemi ifjuság a szabadelvű kör elé vonult s *a fennit kutogató mameluk hadat kegyetlenül megapczugolta.* Innen az ifjuság a hirtelen megszapordott néptömeg élén az Andrássy uti kerületi kör elé vonult, ahol éppen diszközgyűlés volt és az idítványt tevő Puchert ünnepelték. *Itt már lehetett vagy 3000 ember,* mely a közlekedést teljesen megakasztva *abczugolt, szidalmazta a schwarczgelbeket és a morzsányiakat.* Ekkor nagyszámu lovas és gyalog rendőr a népcsoport közzé rugtatott s minden különbség nélkül *többséket letartóztattak.* A VI. kerületi kapitányságtól Polonyi kiszabadította Kazay László és Somogyi János joghallgatókat.

Az ifjuság ezen incidens következtében megcsappant ugyan, de még elment a Károly-utczába tüntetni, Polonyi mellett beszédért. Itt is rendőri attack lett a következménye, amikor is *Tóth Imre joghallgatót annyira össze gázolták, hogy kórházba kellett szállítani,* bekötözni s később több foglyokkal a kerületi kapitánysághoz vitték, honnan Polonyi közbenjárása folytán szabadultak ki.

A zavargás folyton tart s a rendőrség tevékenysége nem egyéb homokba építésnél, mert ha egyhelyen lecsendesítette a zavargást, a szétugrasztott nép más helyen ismét összeverődik.

TAVIRATOK.

II. Vilmos I. Vilmosról.

Berlin, márczius 24. (Saját tud. táv.) Vilmos császár a fáklyás menetet rendező diák-egyletek küldöttségének ezeket mondta:

»Uraim! Szivemből köszönöm a meglepetést, melyet nekem készítettek. Legyen gondjuk arra, hogy az öreg ur végrendeletét hiven megőrizzék; de főleg arra, hogy a népben ne támaszszanak olyan izgalmakat, mint az mai napság történik.«

Az ünnepélyt rendezők hódoló beszédére így válaszolt a német császár:

»Köszönöm azt, ami felől Önök biztosítanak. Csupán azt óhajtom, hogy az, amit Önök nekem ígérnek, a jövőben beteljesedjék és hogy mindig hiven kitartsanak a saját császáruk mellett.

Fejedelmi gyász.

Budapest, márcz. 24. (Saj. tud. táv.) A szász-weimári nagy hercegnő tegnap este szívszélhűdésben elhunyt.

Az ildomos törökök.

Athén, márcz. 24. (Saj. tud. táv.) Artából sürgönyzik, hogy a prevesa-i török hatóságok valószínűleg Konstantinápolyból jött utasításra az erődítési munkálatokat a görögök kívánsága értelmében beszüntették. A török haderőt Epirus határán 10,000 emberre becsülik.

A helyzet Krétában.

Kánaa, márcz. 24. (Saj. tud. táv.) A tengernagyok egy újabb proklamációt bocsájtottak ki, melyben felhívják a görög csapatokat és felkelőket, hogy tartózkodjanak minden támadástól a török erődök ellen, hogy a rend és béke a kikötőhelyen fel ne bomoljék.

Öngyilkosság a tébolydában.

Budapest, márcz. 24. (Saj. tud. táv.) Az angyalföldi tébolydában Wittich Sándorné, aki igen előkelő urnő, felakasztotta magát.

Nagy krach.

Cirkevenicza, márcz. 24. (Saj. tud. táv.) A fürdő részvénytársaság maga ellen csődöt kért. A krach óriási.

KÖZGAZDASÁG.

Mezei munkát és mezei munkásokat keresők kimutatása 1897-re.

Érdekes statisztikai kimutatást kaptunk a fentebbi czimen a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumból. Annál több figyelmet érdemel ez a kimutatás, minél nagyobb hullámokat vet az a veszedelmes mozgalom, melynek paraszt-szocializmus a neve.

Csak néhány nappal ezelőtt vettünk nyugtalanító hirt e veszedelmes mozgalom egyik gócpontjáról Csabáról. Arról értesítettek u. i. bennünket, hogy az ottani gazdasági egylet katonaságot kér az aratók mellé. Ennyire jutottunk.

Biharmegyében is jelentkezett már e baj és hogy nem apadóban, hanem növekedőben van, mutatja a kimutatás, mely szerint *1245-tel többen keresnek nálunk munkát, mint munkást.*

Ha meg lehet bizni e statisztikában, akkor

más megyében találhatnának munkát ezek az emberek, mert az általános kimutatás szerint több mint 14,000 munkás kézre lenne még szükség az országban. De ha ez áll, akkor miért vándorolnának ki évenként ezren és ezren?!

Hogy az a kimutatás is csak szemfényvesztő, eléggé mutatja az a körülmény, hogy e kimutatás szerint több megyében pl. *Árva,* Hajdu stb. egy ember sincs, aki munkát keresne. Hajdu csak hagyján, de ki hinné ezt el Árváról, ahonnét legtöbben vándorolnak az új világ felé.

Ugy látszik ennek a kimutatásnak is csak az a célja, hogy ennek alapján azt mondhasák a miniszter urak, hogy nincs baj, mert hiszen még kellene a 14,000 munkás kéz, tehát ők maguk az okai bajnak, mert világos, hogy nem akarnak dolgozni. Azért mondta olyan nagy hangon Darányi miniszter, hogy az állam mindenkinek ad munkát, aki dolgozni akar. A kimutatások főösszegezését és Bihar-megyére vonatkozó részét különben a következőkben adjuk:

Biharvármegyében.

a) Mezei munkát keresnek:

Kis-Marján 8, Oláh-Kakueson 3, Magyar-Kakueson 50, Dubricsonyban 10, Gálósházán 20, Réven 200, Vár-Sonkolyoson 80, Lokon 100, Gégenyén 20, Tötösön 40, Össiben 30, Kőrös-Topán 25, Nagy-Patakon 40, Kis-Bárodon 40, Cséklyén 60, Vekerden 30, Furtán 58, B.-Tördán 320, Dancsházán 60, Udvariban 100, Tépén 19, Sarkadon 726, Tenkén 20, Oláh-Gyepesen 90, Hosszuaszón 200, Rózsafalván 50, Vasandon 150, Kráncsesden 20, Nagy-Kerpesten 30, Felső-Topán 40, Dobresten 80, Alsó-Topán 20. Nánhegyesden 50, Jánosfalván 19, Sonkolyoson 21, Ds.-Forrón 100, Borzon 19, B.-Valányon 21, B.-Ujlakon 3, Petrányon 7, H.-Dombrovitzán 100, B.-Örményen 120, B.-Szent-Miklóson 50, Solyomon 30, Urszádon 40, Kereszulyán 70, Burdán 30, Kuraczelen 50, Pocsavelesden 40, Nyimocsdon 80, Kis-Belényesen 70, Szokányon 50, Albesten 20, Pokolán 30, P.-U.-Szelistyén 15, Kosgyánon 40, Hegyesen 20, Robogányon 40, Szudricson 19, Sebesen 28, Lelesden 20, Belezsenyén 15, pp. Czigányesden 25, Dragonyesden 10, Tárkányon 12, Füzegyen 15, Mérégon 16, Tatárfalván 18, Tarkaiczán 18, Fenesen 16, Teleken 50, Talpon 80, B.-Szelistyén 100, Szákan 50, Karbunáron 10, Budorászan 260, Remetén 70, Dragottyán 80, Feneresen 60, Solymos-Petrászon 50, Ds.-Gurbesden 150, Meziádon 300, Sz.-Lázuron 200, Rosszián 400, Kebeden 180, Vaskóhn 25, Bareston 18, Alsó-Verzáron 27, Felső-Verzáron 37, Kerpenyeten 29, Kalugeren 44, Kolleston 40, V.-Szohodolon 58, Herzesten 35, Fonácán 40, Felső-Kimpányon 30, Alsó-Kimpányon 30, Kimpén 65, Lunkán 68, Brühenyén 75, Szerbesten 35, Határon 42, Suston 48, Segyesten 50, Rienyén 40, P.-Zavoenyén 30, Gyigyisenyén 120, Stejen 40, Köszvényesen 50, Kakaacsnyén 8, Henkeresen 80, Balalenyén 12, B.-Lázuron 20, A.-Válenyágrán 120, F.-Válenyágrán 50, Magurán 60, Kis-Kóhon 480, Bragyesten 550, Broston 40, Dombroványon 50, Királyiban 25, Bihar-Püspökiben 50. Összesen 8514.

b) Mezei munkást keresnek:

Paptamási Neufeld Lipót 200, Kis-Marja Steiner Ármín 50, Gégeny gróf Zichy Edmund 100, Bors Szidy Gyula 25, B.-Sz.-Márton Löwy Farkas 80, B.-Torda Dózsai gazdaság 120, B.-Torda tordai gazdaság 110, Dancsháza Székely Gyula 30, Szerep Crösi Zsigmond 400, Szerep hosszuaháti birtokosok 1500, Szerep több birtokos 1000, Kőrös-szeg Weiszlovits testv. 220, Görbed Geist Gyula 144, Hosszuaszó több birtokos 645, Rózsafalva több birtokos 150, Vasand több birtokos 710, Oláh-Gyepes Pintye Tódor 100, Oláh-Gyepes Lille Mihály 100, Oláh-Gyepes több birtokos 515, Dobrest Jiraszek és Krausz 400, Baleny, Henkeres több kigazda 14, Köszvényes Nucz Juon 12, Vasad l. sz. káptalani uradalom 120, Piskolt több birtokos 53, Bisztra-Ujfalva özv. Márton Ferenczné 30, Cséhtelek Wertheimstein Alfréd 165, Ér-Fanesika Bálint Imre 30, Királyi Schwarcz Ábrahám 80, Uj-Palota Lukács Antal 40, Ó-Apáti Kotsor Vaszali 12, Kardó több birtokos 76, Less több birtokos 38. Összesen 7269.

Országos főösszesítés.

V i d é k	Munkát		Mutatkozik munkás-	
	keres egyén	keresnek egyént	felesleg egyén	hiány egyén
I. Duna bal partján	28,367	38,323	—	9,656
II. „ jobb „	19,030	18,549	482	—
III. Duna-Tisza közén	15,890	9,625	6,265	—
IV. Tisza jobb partján	17,243	23,030	—	5,787
V. „ bal „	32,220	28,971	3,249	—
VI. Tisza Maros szögén	18,349	19,538	—	1,180
VII. Erdélyi vármegyékben	21,863	18,859	3,014	—
VIII. Önálló törvényhatósággal bíró városokban	14,068	25,504	—	10,435
Országos főösszeg	167,031	181,088	13,010	27,067
Levonva a munkát keresők számát	—	167,031	—	13,010
Mutatkozik az országban munkáshiány	—	14,057	—	14,057

A diószegi oltási tanfolyam megkezdése
Mint már említettük, a b.-diószegi vinczellér képezde igazgatósága, a biharmegyei szőlőművelő közönség részére három szőlőoltási tanfolyamot tart. A tanfolyam ma kezdődik és vasárnap fejeződik be, mely napon a legszebb és legjobb előmenetelt tett egyének között jutalom-díjakat fognak kiosztani.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. márczius 23-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

O buza 7.40 Uj buza 7.30 Kétszeres buza, 5.70—5.60 Rozs 5.70—5.60 Árpa 4.30—4.20 Zab 5.30—5.20 Tengeri 3.30 uj 3.20 Borsó 13.— Lencse 15.00 Bab 7.40. Köleskása 12.00 Burgonya 2.50. 100 kiló Lángliszt 13.70. Zsemlyelisz 13.20 Fehérkenyér liszt 12.20 Barnakenyér liszt 11.00 széna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.60 Szalonna 5.9.— 6 kiló zsúpp-szalma 0.8 1.60 kgrm. alom-szalma 0.4 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3.10, tölgy 2.90, eser 3.30. 100 kiló marhahus 52.—. Ontott gyertya 54.—. Lámolaj —50. Egy liter bor ó 50, uj 40 pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy rétermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 32.—, szappan 24.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 33.00 uj bor 21.—, mész 1.10, kemény faszén 1.80, puha faszén —, kendermag 7.30 köles 5.30 repce 11.00, dió 19.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 64, sertéshus 54, juh-hus 34, veres hagyma 8, fog-hagyma 26, bors 1.10, paprika 1.50 barnakenyér 10. Egy liter kóolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernvmag —. frtig, 1 mm. Lóhere — 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1897. márczius 23-ról
egy pár első rendű jármás ökör 270—335 egy pár másodrendű jármás ökör 210. 260 egy pár harmadrendű jármás ökör 120, 200. 1 pár fejős tehén 85—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 62—80 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—64, 1 drb. veres borju 8—14 1 drb. fél éves borju 17—28. 1 drb egy éves borju 25—36. két éves borju 35. 65. 1 drb. hizott sertés 60, 86. 1 pár fél éves 19. 24 1 pár egy éves sertés 36 46, 1 pár két éves sertés 62, 84, egy drb. jó igás ló 60 90, 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—16 borjubőr 4.00—6.00, 1 pár lóbőr 6.—10.

Forgalmi kimutatás 1897. évi márczius hó 23-ról: Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 200 hltr, rozs 600 hltr, árpa 300 hltr, zab 200 hltr, tengeri 600 hltr, burgonya 700 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 50 drb, félhizott 80, sovány 180, süldő 260, malacz 500, hizott marha 10, jármás ökör 250, fejős tehén 160, borju 154, bivaly 5, juh és kecske 200 ló 340.

Terménytőzsde.

Bécs, márcz. 24.

Buza tiszai	8.70—0.—
• bányási	8.25—0.—
• bányai	8.34—0.—
• szokványáru ószre	0.—0.—
Rozs tiszavidéki	4.15—0.—
• szokványáru ószre	6.45—0.—
• szokványáru tavaszra	6.53—0.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márcz. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	119 —
Magyar koronajárdék	— — — —	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	120 —
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	97 25
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	00.255
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	197.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — —	110.75
Tiszaszabályozási é szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	410.50
Oszták járdék papirban	— — — —	100.25
Oszták járdék ezüstben	— — — —	100.25
Oszták járdék aranyban	— — — —	122.75
Oszták korona járdék	— — — —	99.50
1860. oszták államsorsjegyek	— — — —	142.—
Oszták magyar bankrészevény	— — — —	940.—
Magyar hitelbank részevény	— — — —	389.50
Oszták hitelintézeti részevény	— — — —	355.50
Oszták-magyar államvasuti részevény	— — — —	838 50
20 frankos arany (Napoleonodor)	— — — —	9.53
Német birodalmi márka	— — — —	58.70
London vista	— — — —	119.95
Páris vista	— — — —	47.65
20 márkás arany	— — — —	11.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTÉR.

Dr. Fenyves S.

a „bárá HIRSCH MÓR“ jótékonyági egyesület

ORVOSA,

90 2—2

lakik: **N.-Magyar-utca 363. sz.**

Rendel: délelőtt 8—9-ig.
délután 2—4-ig.

Dr. Takács J.

a „bárá HIRSCH MÓR“ jótékonyági egyesület

ORVOSA,

91 2—2

lakik: **N.-Pereczes-utca 725. sz.**

Rendel: délelőtt 8—9-ig.
délután 1—3-ig.

A „FEKETE SAS“ szálloda nagytermében

1897. évi márczius hó 31-én, szerdán,

ZILAHY-né SINGHOFFER VILMA

hangverseny-énekesnő,

ZILAHY GYULA

a nemzeti színház tagja és

G A Á L P Á L

budapesti zenetanár, zongoraművész

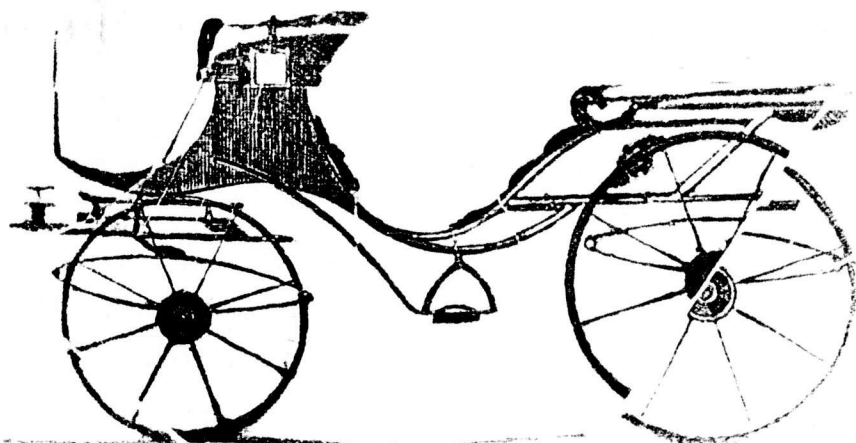
HANGVERSENYT

rendez.

Helyárak: Körszék 2 frt. Zártszék 1 frt.

Állóhely 50 kr. Diák-jegy 30 kr.

Jegyek előre válthatók LASZKY ÁRMIN könyvkereskedésében.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Nagyvárad, Apáca-utca (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy
**gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok
kész uj kocsikat.**

Ajánlom mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körös-fából erős, csinos munkát mutatok be, **és tetemesen leszállított árban** árusítom el.

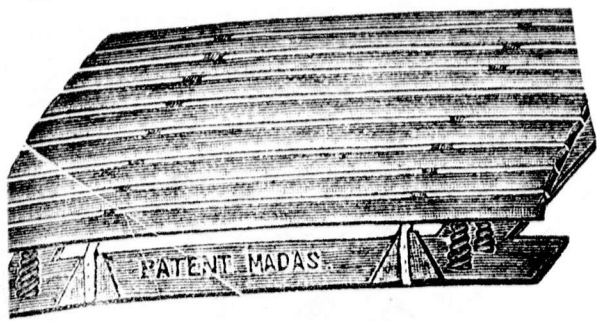
Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalom mindenféle kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javításokat; pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. verőimet és megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,

kocsi-gyáros.

**Az egészségre fontos
a szabadalmazott
egészségi ruganyos
ágy betét.**

A berlini és genfi egészségi kiállításon a nagy arany-éremmel lett kitüntetve.

Ezen szalmazsák-pótló ruganyos ágybetét fölülmul minden ágybetétet, mivel a ruganyosság nemcsak a derék alatt, hanem a test egész hosszába egyaránt működik, így a test egészen egyenesen nyugszik, miáltal a *vérkeringést jótékonyan elősegíti.*

1 drb ára 90 cz. szélességig 4 frt 50 kr.
90 cz.-tól 100 cz-ig . . . 4 frt 80 kr.

Megrendelhető

MADAS LAJOSNÁL

Nagyváradon.

A méret 1 vagy 2 czmrel kevesebbre veendő hosszában és szélességében mint az ágy belmérete.
47-11-12

Hirdetmény.

A Nagyváradon alapítandó:
»Biharmegyei Korona-takarék és hitelszövetkezet,«

részjegyeire (hetenkinti befizetés **Egy korona**) aláírásokat elfogad a

Biharmegyei takarékpénztár,

95 2-0

Kossuth Lajos utca.

Kitünő munka!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy a legfinomabb bel- és külföldi tavaszi szöveteink már megérkeztek továbbá felemlítjük azon kitünő munkaerőt, melyet *Bécs és Budapestről* hozattunk. Azon helyzetbe vagyunk, hogy a nagyérdemű megrendelőinket sokkal jobban kielégíthetjük, mint bár melyik budapesti vagy bécsi cég, miután még **30 százalékkal olcsóbbak is vagyunk** kérjük szives pártfogását maradtunk kiváló tisztelettel

Fudally és Társa

Fő-utca Rimanóczy-ház
(a megyeház mellett.)

Katonai és papi munkákat elvállalunk a legjutányosabb árban.

60-6-6

Szabott ár!

Legújabb szabás!

Pontos kiszolgálás!

**Építkezők és háztulajdonosok
figyelmébe!**

Alóírott tiszteletteljesen a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlva magamat, mindennemű

cserepező munkákra,

nemkülönb **cserép tetőknek** jókarban tartására általány-összegért ugy **helyben** mint a **vidéken** is elvállalok.

Tisztelettel

65 4-4

Tárnoky László,

cserép- és palafedő mester.

Nagyvárad, Szaniszló-utca 717. sz.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséket alkalmazatik köszvénynek, csúznál, tagzsárgaságnál és meghűléseknek és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyákrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Pain-Expeller, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. Szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban májnap minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten, Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utassítsa vissza. **RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.**

290-18-56

**Butorvásárlók
figyelmébe!**

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani *saját műhelyemben készült*

kész butoraimat,

u. m. **hálószoba, ebédlő és irodai teljes berendezéseket,** melyek a **legjobb kivitelben, felelősség mellett** és a

legjutányosabb árakat

számítva folyton készletben vannak.

Bármily e szakmába vágó megrendelések a legjobb és legújabb kivitelben elfogadtatnak.

Teljes tisztelettel

HERCZEGH VINCZE,

asztalos

Nagy-Teleky-utca 447. szám.

257 15-20

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szám.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, uri-szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban

minden modern izlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben.

Hajlitott fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s disztízesi tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Couláns eljárás!

Kívánatra rajzok és költségvetések.

88-2-20

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és fürdő-berendezések.

Jó minőségű
tisztaselyem
méterenkint
* 95 kr. *
SZANDICZ ADOLF
áruháza

TAVASZI
IDÉNYRE

TAVASZI
IDÉNYRE

75 kret méterenkint
divat-selymek
Szandicz-vászon
* 30 röt (1 vég) 4 ft. *
Nagyvárad, Olasz, Bémer-tér.

Ruhaszövetek és selyemkülönlegességek
valamint mindennemű
kelengyékből
nagy raktár.

Gallérok 85 krtól   Kabátok 4 frttól

Teljes kávéházi berendezéseket a legrövidebb idő alatt eszközölök.

UJ BUTOR ÜZLET.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy mint

debreczeni kárpitos, diszitó és butorgyáros bejegyzett cég

Nagyváradon, Fő-utca (Bazár-szeros Mayr-ház)

földszintjén és emeletjén egy a mai kor minden igényeit teljesen kielégítő

 BUTOR-ÜZLETET

nyitottam. Azon jó hírnév és általános keresettség, melynek üzletem 12 évi fennállása óta örvend, továbbá azon szerencsés körülmény, hogy ő Felsője az 1896 évi budapesti millenniumi kiállításon kiállított fiúkémet meglátogatta s ez alkalommal magas tetszését és dicséretét kinyilvánítani kegyeskedett, bátorítottak fel engem arra, hogy Nagyváradon fiók üzletet nyissak. — Üzletem a kor igényeinek teljesen megfelelőleg van berendezve a legszolidabb alagra van fektetve és a nyert kitüntetések folytán a legelőkelőbb cégekkel való összeköttetésem folytán a legszerényebb, mint a legdiszesebb szoba berendezéseket és diszítéseket kifogástalan teljes megelégedésre és a legjutányosabb áron fogom eszközölni.

Amidőn üzletemre becses figyelmét kikérem, ígérem részemről, miszerint főtörekvésem oda fog irányulni, hogy pontos és minden tekintetben kielégítő eljárásom által bizalmat és becses pártfogását kiérdemeljem.

Remélem, miszerint azon körülmény, hogy fiókom üzletvezetője **Reinhart Géza** ur, ki három éven át Párisban, két éven át Berlinben és a monarchia fővárosaiban is e téren a legmagasabb fokú szakképzettséget sajátította el, fenti törekvésemet meg fogja könnyíteni.

Teljes tisztelettel

KILLER EDE,

kárpitos és butorgyáros Debreczenből.

72-6-10

 Templomi diszítéseket a legnagyobb csinnal és izléssel eszközölök.